

Title: Yevmiye 13491 Author: Emin Reşah Date: 2016-06-21 18:00:18 Dp: 13491
featured_image: /images/header-91.jpg

Tasavvufun önemli *icadlarından* biri, *nefsin* benden ayrı olduğunu iddia etmek herhalde. Bu sayede kendimi suçlamak yerine, *onu*, nefsimi suçluyorum. Kendimi temize çıkarmak için, beni yanlışla götüren ve aslında ben olmayan bir benden bahsediyorum. Güzel fikir.

İnsanın kendi *eğitilecek tarafına* bir isim vermiş olması, eğitimi için faydalı olabilir. Bu sayede *nefsimle* konuşur, onu terbiye etmeye çalışırken, kendim yükün altında ezilmem.

Ben kimin uydurması? Sınırlarını kim belirliyor? Ben ben olduğumu, nereden, kimden öğreniyorum?

2 yaşından sonra öğreniyor diyorlar, o ara *ilk ergenlik* dedikleri bir dönem başlıyor, gördüğüm kadarıyla bir sene süren. Çocukların en mızız olduğu dönem. *Ben* de o dönemde öğreniliyor olmalı. İnsanların *ben* fikri de, muhtemelen birbirinden farklı. Birbirlerini anlayacak kadar aynı ama tamamen aynı davranışları gösterecek kadar aynı değil, daha doğrusu, kendilerine aynı önemi verecek kadar aynı değil.

Bencilliği bir *hastalık* veya tenin esmer olması cinsinden bir derece meselesi sayarsak, bunun da kişinin bir takım fizyolojik özelliklerinden etkileniyor olması da muhtemel. Yani *ben* eğer kimyasal bir olaysa, insanlara *beni* unutturmak mümkün hale gelir, onların bencilliğini artırmak veya azaltmak.

Manipülatör

Kadın diyeceğim *manipülasyondur*. Kızım olduktan sonra artık karikatürün yüzdeki önemli hatları ortaya çıkarması gibi gördüm ki manipülasyon kadının en önemli taraflarından biri. Kadının bir fikir olarak *cazip* gelmesi de herhalde bu manipülasyonla oynama isteğinden.

Erkeğin hayli düz, ulaşmak istediğine en kısa yoldan ulaşmayı va'zeden mantığına nazaran kadın, düz ulaşma imkanı varken bile, yolu yumak haline getirmeyi tercih ediyor çünkü nedir, hiçbir hedef, o yolculuk kadar, oraya ulaşırken kullandığın ve kadın olduğunu hissettiren *teknikler* kadar güzel değil.

Demokratik İntihar

Putin, Brexit oylamasından önce *madem İngiliz başbakanı AB'den çıkmaya karşı, neden bunu oylamaya sundu?* demiş. Cevap, tabii, *bizde demokrasi var* denerek geliyor.

Cameron Brexit oylamasını *söz verdiği* için tek parti olarak iktidara gelebildi. Kendisi de muhtemelen bu kadar başarılı olmayı beklemiyordu, bir koalisyon çıksaydı oylama yaptırmazdı. Ancak söz verdiği halde yaptırmayabilir miydi?

Yaşım ilerlemeden evvel *ilkeler*e, o anki *ani şartlardan* daha fazla önem verirdim. Yaş ilerleyip, insan zamanın artık eskisi kadar çok olmadığını gördüğünde, ilkelerin *karın doyurmadığını* ve başlı başına onlara uyup uymamanın doğrluğu garanti etmediğini görüyor. *İşimize ne gelirse öyle yapalım daima* demek değil bu, ancak ilkelerin de bir dilin grameri olduğunu ve gramer kurallarının, anlaşmak için veya doğru söz için yeterli olmadığını görüyor insan. Bazı durumlarda en doğru sözün *gramersiz* olduğunu.

İlkeler ancak *ölümsüzlük hikayesi* birbirine uyan insanlar arasında geçerli. İlkelerimizi ve onlara ne kadar uyacağımızı hayatımızı, ondan daha büyük hangi hikaye için geçirdiğimiz belirliyor. *Demokrasi* bizim için uğrunda menfaatlerimizi terkeceğimiz bir anlama gelmezken, *İngiliz* için öyle demek ki.

Ben yine de liderliğin böyle bir durumda, halkın yanlış yapmasına mani olmak olduğunu iddia edeceğim. Daha doğrusu halkın *çocuk* gibi olduğunu, ancak onu düzgün *büyüten* liderlerin, ona yalan söylemek zorunda kalmayacağını. Çocuğuna *falanca sınavı geçersen, seni okuldan alırım* dedikten sonra, doğrunun ne olduğunu araştırmak biraz komik oluyor. Yanlış çoktan yapmış bulundun çünkü.

Kuruluş Miti

Osmanlı'nın kuruluş mitinde, malum, Osman Gazi'nin karnından çıkan bir ağaç bulunur. Buna benzer bir rüya Nabukadnezzar'la alakalı olarak Daniel kitabında da varmış. Ağaç hükümdarlık demek diyorlar.

Osmanlı'nın ilk yüzyılı hakkında anlatılanların çoğunun *efsane* olma ihtimali var. Köse Mihal gibi bazı şahsiyetlerin tamamen uydurma olma ihtimali varmış. Peki *gerçek* nedir?

Tarih bugün için ne anlama geliyor? diye sormak lazım asıl. Çünkü geçip gitmiş zamanın anlamı, geçmişte değil, bugünde. Bugün için anlamını soruyoruz onların. O halde *bugün için anlamı* nedir?

İnsanların *tarihte* olayların belli bir şekilde geçtiğine inanması, eğer onları daha iyi, daha huzurlu yapıyor, büyük bir bütünün parçası olduklarına inanıyorlarsa, pek de ilışmemek taraftarıyım. Geçmişte neler olduğunu, sadece bugünkü anlamlarına bakarak değerlendiriyorum. Bu zamana izi kalmamış iyiliklerin de, kötülüklerin de bugün için bir anlamı yok.

O sebeple tarihin bir kısmına *uydurma* demek de haksızlık gibi geliyor. Diğer kısımları sanki ondan daha doğruymuş gibi. Belki bazıları toptan delilsiz, bazılarının biraz delili var, bazıları da delile aykırı. Delile aykırı olanları hadi ayıralım bir kenara, onlara *inanması daha zor* ancak hiç delilsiz olanların *yalan* olduğunu nasıl bilebiliriz?

Diyeceksin ki, o halde tarihin mitolojiden bir farkı yok mu? Bilim değil mi bu, insanların üzerinde doktoralar verip, profesör olduğu. Mitolojiden farkı diye-

ceğim, biraz daha iz bırakmış ve makul olması. Yoksa *hangisi gerçek?* dersin, ikisi de birbirine benziyor.

Çaresiz Bunalmışlık

İnsanları olduğun yere çağıramıyorsun. Kafandaki *kriterlere* uymuyorlar. İnsanların birbirini tanıdıkları yalan. *Tanıdık* aramızda bir miktar hikaye benzerliği var, aynı ölümsüzlüğe veya biraz benzerine inanıyoruz demek.

Aynı ölümsüzlük. İnsanlar *medeniyet* derken, bundan bahsediyor. En basitinden *bana benzer insanlar buralarda daim olsun* ama *bana benzer* derken, *aynı inançlara* veya daha doğrusu, *aynı hikayelere* sahip olanlar. Benim hikayelerim yaşamaya devam etsin buralarda, onlara inanılsın.

Binlerce yıldır insanlar hikayeler anlatıyorlar. Gök, yer ve ikisi arasındakilerle ilgili hikayeler. Bu hikayeler için birbirleriyle çatışıyor veya birbirlerini seviyorlar. *Gerçek* bu arada çok zayıf bir rol oynuyor.

Bu manada *bilim* de bir hikaye, insanların birbirine *saygı* duyması veya *demokratik bilinç* de. Zamanın hikayeleri biraz daha sofistike, eskiden *kafir* ve *mü'min* diye ayırırken insanları, artık o kadar kolay olmadığını, insanları her zaman bu iki gruba atamanın mümkün olmadığını ve dahası, *kafirlerin* bizden daha güçlü olduğu için, içimizden geçenleri yapamayacağımızı görüyoruz. Bu durumda onların *düzenine* bir şekilde tabi olmamız gerekiyor.

Diyeceğim ki, önemli olan *barış*, bu barışın kimin eliyle gerçekleştiği de mühim, ancak insanlar temelde barış istiyor. Şimdiki barış bizim elimizle gerçekleşmiyor, bir *Amerikan barışı* ve görünen vadede bizim bu barışı yıkmamız kendimizi harap etmekten başka işe yaramaz. O zaman işte bizim ölümsüzlük hikayemiz yerine, *onların* ölümsüzlük hikayesinde bir yan rol edinebiliyoruz.

Onlar dediğimde, bunun *Hristiyanlık* olduğunu sananlar var, hayır, Batı Hristiyanlığı da kendi hikayesinde bir yan role çevirdi. Onun sadece gerekli gördüğü kısımlarını aldı, cenaze ve evlilik hizmetlerinde, Noel'de veya *kültür* gerektiğinde onun adetlerini kullandı ama şu anki hikayesi bir *Hristiyanlık hikayesi* değil. *Batı değerleri* dediğimizde, *Hristiyanlık* demiyoruz.

Batı'nın bizim *ölümsüzlük hikayemizle* sorunu, ilk olarak İslam adı verilen bizimkini çözecek kadar emek vermemiş olmasında. İkincisi bizim de onun gibi, *şamil* bir ölümsüzlük hikayesi olmak gibi bir amacımız var ve çatışma bundan çıkıyor. Gerçi bu amacın altını dolduracak kadar güçlü bir dünyamız yok ama sırf muhaliflik uğruna, uyumsuz olmaya devam ediyoruz.